

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПИТАНЬ МЕДІАОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі розглянуто поняття медіаосвіти, її мета, завдання, проблеми та вплив на формування особистості в процесі навчання у технічному закладі вищої освіти.

Ключові слова: медіаосвіта, медіа вплив, мас-медіа, медійна продукція.

Abstract

The article deals with the concept of media education, its purpose, tasks, problems and influence on personality formation in the process of education in a technical institution of higher education.

Keywords: media education, media influence, mass media, media production.

Вступ

Сьогодні вже ніяк не можна захиститися від впливу медіа, які впливають на нас кожен день з усіх боків. Але, якщо ми хочемо бути свідомими громадянами і розуміти своє оточення, ми не можемо собі дозволити не вміти орієнтуватися в медіа чи не бути здатними адекватно сприймати інформацію, яка приходить до нас через них. Сучасні засоби інформації мають дуже велику суспільну силу, вони активно впливають на громадську думку та на масову свідомість населення, на здатність навчання та засвоєння знань.

Особливо сильний вплив засоби масової інформації здатні вчинити на формування особистості підростаючого покоління. Теперішня молодь не читає книги, газети, а дивиться телебачення, та «читає» Інтернет. Сьогодні мережа Інтернет є так званим паралельним світом. У цьому світі є багато корисного, та шкідливого. Корисним є те, що люди можуть користуватись інформацією, що допоможе в освітньому досвіді, що підвищить успішність у школі, університеті [1].

В XXI ст. всі люди залежні від гаджетів. Кожна людина щодня читає якусь інформацію, та ділиться нею з своїм оточенням. Тому ця проблема є актуальною. Завдяки мас-медіа до суспільства може бути донесена будь-яка інформація та дезінформація. Тому важливою є роль медіаосвіти у формуванні особистості.

Викладка основного матеріалу

Важливу роль у становленні та розвитку медіаосвіти відіграло ЮНЕСКО. Вважається, що вперше термін «медіаосвіта» був вжитий у 1973 р. на спільному засіданні сектору інформації ЮНЕСКО та Міжнародної ради з кіно та телебачення. Хоча деякі вчені вважають, що першу навчальну програму з медіаосвіти розробив канадський учений М. МакЛюен у 1959 р., а активне застосування медіаосвіти в навчально-виховному процесі розпочалося в 1960-х роках у Великій Британії, Канаді, Німеччині, США, Франції. При цьому завдання медіаосвіти було сформувати інформаційну культуру та підготувати до життя в інформаційному суспільстві [2].

Вектори розвитку медіаосвіти були розмиті доки Національна академія педагогічних наук України у 2010 році Постановою президії не схвалила «Концепцію впровадження медіаосвіти в Україні». Вона базується на вивченні стану медіакультури населення України та міжнародному досвіді організації медіаосвіти. Основні положення Концепції відповідають завданням, сформульованим у Паризькій програмі-рекомендаціях з медіаосвіти ЮНЕСКО (від 22 червня 2007 р.) та резолюції Європарламенту щодо медіаграмотності у світі цифрової інформації (від 16 грудня 2008 р.) [3].

Проблеми медіаосвіти у своїх дослідженнях розглядали такі науковці: К.Безелгет, Е. Гарт, Дж. Гербнер, І.Гуріненко, І. Жилавська, А. Литвин, І. Фатєєва та інші.

Британський вчений Л. Мастерман визначив сім причин пріоритетності й актуальності медіаосвіти.

1. Високий рівень споживання мас-медіа та насиченість сучасних суспільств їх продуктами.
2. Ідеологічна важливість медіа та їхній вплив на свідомість аудиторії.
3. Швидке зростання кількості медійної інформації, посилення механізмів управління нею та її розповсюдження.
4. Інтенсивність проникнення медіа в основні демократичні процеси.
5. Зростання значущості візуальної комунікації та інформації в усіх галузях.
6. Необхідність навчання школярів/студентів з орієнтацією на відповідність сучасним вимогам.
7. Національні та міжнародні процеси приватизації інформації, що пришвидшуються.

До цих причин І. Жилавська додала ще одну: «пожовтіння» мас-медіа та зниження загального рівня медійної продукції, що, як зворотну реакцію, викликає до життя потребу в освітніх технологіях в галузі мас-медіа [4].

Розвиваючи питання медіаосвіти науковці, Я. Засурський та О. Варганова, виробили формулу [3, с. 14].

медіаосвіта = захист від мас-медіа + підготовка до аналізу мас-медіа + розуміння сутності та функцій мас-медіа + усвідомлена участь у медіакulturі.

Визначну роль у розвитку медіаосвіти відіграли наукові підходи І. Жилавської, пропонуємо до розгляду її теорії. Авторка вважає, що *медіаосвіта* – це сукупність системних дій суб'єктів медіаосвітньої діяльності, спрямованих на формування особистості, яка має культуру спілкування з мас-медіа, ґрунтуючись на гуманістичних ідеалах та цінностях. А в широкому сенсі медіаосвіта – це освіта у сфері медіа.

Під *медіаосвітньою діяльністю* науковець вказує на цілеспрямовані дії журналістів, медіа менеджерів, педагогів, інших членів соціуму, які забезпечують реалізацію завдань медіаосвіти.

Завдання медіаосвіти полягають у тому, щоб навчити молоду людину грамотно «читати» медіатекст; розвинути здібності до сприйняття та аргументованої оцінки медіаінформації, самостійності суджень, критичного мислення, прищепити естетичний смак; допомогти інтегрувати знання та вміння, отримані на різних заняттях, при сприйнятті, аналізі інформації, творчій діяльності; виявити і сформувати через медіадіяльність та медіаактивність особистості її соціальну та громадянську відповідальність. До загальних завдань медіаосвіти додаються завдання, що стоять перед самими медіа, із залучення аудиторії, підвищення її медіаграмотності та створення сприятливого медіасередовища.

І. Жилавська розглядає медіаосвіту у ціннісній системі координат як інститут громадянського виховання та вважає, що її предметом є взаємодія людини з медіа, система знань та вмінь, необхідних людині для повноцінного сприйняття та аналізу медіатекстів, для соціокультурного розвитку творчої особистості. [4 с., 81-87].

Аналізуючи роль медіаосвіти в освітньому просторі ЗВО та враховуючи особливості навчання в технічних закладах вищої освіти можна відмітити, що доступність інформації в несе в собі як позитивні, так і негативні результати. Доступність інформації – розширює кордони до пізнання нового та цікавого, що є позитивним в процесі здобуття вищої освіти. Але не здатність серед «хламу» інформації відзнайти потрібну і трактувати «лже-інформацію», видаючи її за достовірну інформацію чи приймаючи за наукові дослідження – є рушійною для розвитку особистості.

Висновки

Отже, не потрібно забувати, що джерела інформації та її трактування впливають на формуванні особистості, що активно впливає на виховання моральних якостей людини. Тому, нами розглянуто поняття медіаосвіти, її завдання, мета та вплив на формування особистості. Аналізуючи це поняття, ми зробили висновки про те, що задовільний рівень медіаосвіти у молодій людини, дасть змогу в удосконаленні її знань, умінь та навичок протягом всього життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Фурманов І. А. Психологія дітей з порушенням поведінки: посібник для психологів і педагогів / І. А. Фурманов. – М: Гуманітар. Центр ВЛАДОС, 2004. – 351с.
2. Гуріненко І. Ю. Медіаосвіта як засіб професійної підготовки фахівця цивільного захисту. *Інформаційні та телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. праць. – частина І. / за ред. М. М. Козяра та Н. Г. Ничкало. Львів : ЛДУ БЖД, 2009. – С. 181-184.*

3. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / Іванов В., Волошенко О., Кульчинська Л., Іванова Т., Мірошніченко Ю. – 2-ге вид., стер. – К.: АУП, ЦВП, 2012. – 58 с., с. 12-13

4. Жилавская И.В. Медиаобразование молодежной аудитории. Томск: ТИИТ, 2009. – 322 с., 73-74

Гречановська Олена Володимирівна – доцент кафедри філософії та гуманітарних наук. Вінницький національний технічний університет. Вінниця, e-mail: grechanovska.o@vntu.edu.ua

Болдирев Андрій Андрійович – студент групи ЕСМ-19м, факультет енергетики та електромеханіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: boltich1998@gmail.com

Hrechanovskaya Elena Volodymyrivna - Associate Professor of the Department of Philosophy and Humanities. Vinnitsa National Technical University. Vinnitsa, e-mail: grechanovska.o@vntu.edu.ua

Boldyrev Andrii Andriyovych - student group ESM-19m, Faculty of Power Engineering and Electromechanics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: boltich1998@gmail.com